

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 21/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Bartkom a advokátkou JUDr. Silviou Bartkovou, Advokátska kancelária JUDr. Martin Bartko – JUDr. Silvia Bartková, Piaristická 6667, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 143/2018 z 27. septembra 2018 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 CoE 198/2017 zo 6. decembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) – (označuje ho nesprávne ako právo na spravodlivé súdne konanie, pozn.) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 143/2018 z 27. septembra 2018, ktorým bolo potvrdené uznesenie Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 CoE 198/2017 zo 6. decembra 2017 o uložení pokuty sťažovateľke v sume 800 € za nerešpektovanie vykonateľného rozhodnutia všeobecných súdov (ďalej aj „napadnuté uznesenia“),

2. Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a krajského súdu boli porušené jej označené práva podľa ústavy a dohovoru (bod 1), pretože krajský súd a najvyšší súd rozhodol o uložení pokuty arbitrárne, svojvoľne a porušili aj princíp právnej istoty, keďže pokutu jej uložil Okresný súd Trenčín (ďalej aj „okresný súd“) uznesením č. k. 61 Em 1/2017-80 z 10. augusta 2017 ako súd prvej inštancie, ktoré podpísal sudca, a nie vyšší súdny úradník. S rozhodnutím sťažovateľka nesúhlasila, pretože týmto uznesením došlo podľa nej k „*flagrantnému porušeniu práv maloletej* ██████████“. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka na krajskom súde odvolanie, ktorý uznesenie okresného súdu potvrdil, a následne aj dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol.

3. Sťažovateľka je toho názoru, že v tejto veci mal rozhodnúť v prvom stupni vyšší súdny úradník, a nie sudca, a tiež že uznesenie okresného súdu obsahovalo nesprávne poučenie, keďže „*každé súdne rozhodnutie by malo podliehať prieskumu v snahe minimalizovať možné pochybenia v rozhodnutí súdov*“.

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že jej základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a krajského súdu porušené boli. Zároveň požaduje napadnuté uznesenia zrušiť a domáha sa náhrady trov konania pred ústavným súdom.

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie

(I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

9. Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľky, že okresný súd jej svojvoľne (nezákonne) uložil poriadkovú pokutu vo výške 800 € za nesplnenie povinností vyplývajúcich z rozhodnutí všeobecných súdov o úprave styku otca s maloletou dcérou, ktorými jej bola uložená povinnosť odovzdávať v určených dňoch maloletú dcéru otcovi.

10. Sťažnosť koncipovali advokáti, avšak táto vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde. [(sťažovateľka spolu so sťažnosťou doručila splnomocnenie pre advokátov na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom „*proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5 CoE/198/2017-119 zo dňa 06.12.2017 vo veci oprávneného [REDAKOVANÉ] proti povinnému [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o výkon rozhodnutia vedenej Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 61 Em/1/2017 a Krajským súdom v Trenčíne vedenej pod sp. zn. 5 CoE/198/2017*“), ale toto splnomocnenie nie je udelené vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, ktoré je v sťažnosti tiež namietané (bod 1)]. Splnomocnenie je tak nedostatočné a neúplné, a preto ústavný súd má právo takúto sťažnosť vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu odmietnuť z dôvodu nesplnenia zákonných náležitostí.

11. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (m. m. I. ÚS 607/2017, I. ÚS 257/2017, I. ÚS 490/2017, I. ÚS 16/2018).

12. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

13. Uvedené nedostatky zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti sťažovateľky boli preto dôvodom na odmietnutie v časti namietajúcej rozhodnutie najvyššieho súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí, ako to je v tomto konaní.

15. Rozhodovanie o poriadkových pokutách pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Je zrejmé, že okresný súd postupoval v tejto veci podľa príslušných ustanovení zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Proti rozhodnutiu o pokute podľa § 382 ods. 1 CMP nie je prípustný žiadny (riadny a ani mimoriadny) opravný prostriedok, teda také rozhodnutie by ani nemalo byť v zásade preskúmateľné nadriadeným súdom, keďže uvedený zákon (a aj súvisiaci zákon – Civilný sporový poriadok, pozn.) takúto možnosť výslovne nepripúšťa (čl. 2 ods. 2 ústavy).

16. Navyše, posudzovaná vec nemá žiadny ústavnoprávny rozmer, keďže predmetom napadnutého konania je zjavne bagateľná suma, ktorú má sťažovateľka zaplatiť (pozri body 1 a 9). Ústavný súd takto odmietol sťažnosť vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu ako zjavne neopodstatnenú (bod 7) podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2019